

BONIFACIO BAROFFIO O. S. B.

MUSICUS ET CANTOR

ABBAZIA SAN BENEDETTO
SEREGNO

BONIFACIO BAROFFIO O. S. B.

MUSICUS ET CANTOR

ABBAZIA SAN BENEDETTO
SEREGNO

BONIFACIO BAROFFIO O. S. B.

MUSICUS ET CANTOR

Gregorijansko pjevanje
i monaška tradicija

Prijevod uz odobrenje autora:
s. M. Vlasta Gabrijela Tkalec i
s. Domagoja Ruža Ljubičić

Nakladnik:
Hrvatsko društvo crkvenih glazbenika
Institut za crkvenu glazbu "Albe Vidaković"
KBF-a Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, Vlaška 38

ABBAZIA SAN BENEDETTO
SEREGNO
1996.

Zagreb, 2001.

PREDGOVOR HRVATSKOM PRIJEVODU

Ljubiteljima gregorijanskog pjevanja i onima koji se žele baviti studiranjem crkvene glazbe poznato je, da se temelji tog pjevanja, koje je isključivo vokalno, nalaze u starim hebrejskim napjevima i u grčko-rimskim melodijama. To znači, da tragovi tog načina pjevanja sežu u same početke kršćanstva, na što upućuju i poslanice sv. Pavla, u kojima potiče prve kršćane na molitvu kroz pjesmu; "Razgovarajte među sobom psalmima, hvalospjevima i duhovnim pjesmama! Pjevajte i slavite Gospodina u svom srcu!" (Ef 5, 19)

Mnogi crkveni dokumenti svjedoče o važnosti gregorijanskog pjevanja i njegovu mjestu u liturgiji. Prema konstituciji Sacrosanctum Concilium II. Vatikanskog sabora (SC 116), Crkva smatra gregorijansko pjevanje vlastito rimskoj liturgiji, pa prema tome ima posebno mjesto u liturgijskim činima. Prema uputama i zahtjevima iste Konstitucije, potrebno je uvijek iznova doprinositi buđenju i podržavanju zanimanja za tu vrstu glazbe, koja se u crkvenim dokumentima često naziva "svetom glazbom", misleći pri tom na liturgijsku ili crkvenu glazbu, čime joj je određena funkcija i

uloga, zadana svrha i vezanost na liturgijske tekstove, bilo svetopisamske bilo euhološke, te na tekstove crkvenih otaca.

Pošto su monasi benediktinci kroz povijest bili glavni nositelji gregorijanske baštine, autor ove knjžice B. Baroffio, i sam duboko uronjen u benediktinsku baštinu i njome nadahnut, želi nam kroz nekoliko poglavlja što vjernije prenijeti načine uporabe gregorijanskih napjeva u monaškoj liturgiji.

U prvom poglavlju razlaže pojam gregorijanskog pjevanja općenito, a onda u drugom govori o pjevanju u monaškoj liturgiji do karolinškog razdoblja. Treće poglavlje je veoma važno, jer ukratko objašnjava početke glazbenog pisma u IX. stoljeću. U sljedećem prikazuje uvođenje tropa u obliku dijaloga u liturgiju krajem IX. i početkom X. stoljeća, što je bio početak razvoja liturgijske drame.

U daljnja dva poglavlja obrađuje opadanje zanimanja za gregorijansko pjevanje u nekim monaškim zajednicama i prilagođivanje glazbenoj praksi onoga vremena, tj. prihvaćanju i uvođenju polifonije i instrumentalne glazbe u liturgiju.

Nakon francuske revolucije pokušavalo se spasiti iz ruševina i oživjeti ostatke društvene i kulturne baštine. Između ostaloga, probudilo se zanimanje i za spašavanje stare glazbene tradicije. Solesmeski monasi krenuli su Europom, da bi pronašli stare rukopise, objavili nepoznate melodije i tako spasili najvjerodostojnije verzije liturgijskog

repertorija. Time je obilježen kraj XIX. i početak XX. stoljeća.

Završno poglavlje stavlja naglasak na jedinstvenu ulogu gregorijanskog pjevanja u liturgijskim slavljinama, a to je: pripremiti srce i dušu za plodno sudjelovanje u pojedinim trenucima slavljenja otajstava. Iako su tekstovi gregorijanskih napjeva latinski, ipak ih je moguće uklopiti u liturgijsko slavlje, koje se slavi na bilo kojem drugom jeziku.

Knjižica želi poslužiti kao nadopuna za bolje razumijevanje prošlosti, a isto tako i kao poticaj za što zdušnije prihvaćanje sadašnjeg trenutka gregorijanskog pjevanja. Želimo u liturgiji da ono zaista zaživi kao "službeno pjevanje katoličke Crkve", i da kao takvo - zauzme mjesto koje mu pripada. Isto tako želimo da ovo bude barem mali doprinos malobrojnoj literaturi s tog područja na hrvatskom jeziku.

KAZALO

Predgovor hrvatskom prijevodu	3
UVOD	7
Što je gregorijansko pjevanje?	9
Pjevanje u monaškoj liturgiji do karolinškoga razdoblja	17
Glazbena rasprostranjenost u IX. i X. stoljeću	25
Glazbena i kulturna zbivanja oko 1000. godine	38
Od srednjega vijeka do modernoga doba	46
Spašavanje tradicije	51
Na pragu 2000	65
LITERATURA	73
GLAZBENI PRIMJERI	75
KAZALO	91

Lektura: Irena Bratičević

